

Eesti lamavtarudelt üleminek Langstroth-tüüpi raamidega korpustarule.

Kokkuvõtte loengust Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsis 11.02.2009.a.

Lektor Rein Männiste, leping PR-5-1.5-26

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Ülemineku võimalusi Langstroth-tüüpi raamidega korpustarudele on mitmeid. Mina oma mesilas tõstsin pered korpustarudesse esimesel võimalusel peale puhastuslendu, kui selleks olid piisavalt head ilmastiku tingimused, et kärgi saaks ühekaupa teisaldada ühest tarust teise. Kevadise kiire ümbertõstmise põhjuseks on see, et saaks pere ümber tõsta enne, kui ta on arenenud suuremaks kui 10 kärge - see võimaldab paigutada pere ühte korpusesse.

Suurimaks probleemiks ülemineku aastal on ülesehitatud Langstrothi kärgede puudumine. Pere laiendamine saab toimuda ainult kunstkärgede baasil ja korpuse kaupa, mis on jällegi perele väga suur koormus. Üheks võimaluseks ülesehitatud kärgede saamiseks on variant, kus kärjepõhjadega varustatud Langstrothi korpus pannakse ülesehitamiseks lamavtari peale juba üleminekule eelneval aastal. Mina neid võimalusi ei kasutanud ja laiendasin peresid ainult ülesehitamata kärgedega. Korralikult arenev pere on põhikorje alguseks arenenud neljale korpusele, mõned eriti tublid aga veelgi suuremaks. See tähendab, et üks pere peab ühel mesindusaastal üles ehitama 30-40 kärge! Soodsate ilmasikutingimuste ja tugevate perede korral saavad mesilased selle tööga ka kenasti hakkama.

Enne peakorje saabumist, kui pere on kärjed üles ehitatud ja ka haudmega kolinud ülemistesse Langstrothi kärgedega korpustesse, paigaldan peredele emalahutusvõred. Põhimõtteliselt on võimalik juba sel ajal (juunikuus) valmis seada talvepesa. Vastavalt pere tugevusele ja enda soovile või sisetundele paigutan ühe või kaks Langstrothi raamidega haudmega korpust koos emaga alumisteks korpusteks. Kõige suuremaks tööks ongi siin ema leidmine. Emalahutusvõrega eraldan need korpused teistest korpustest. Kui ülemineku korpuses eesti taru kärgedel on palju hauet, siis paigutan selle korpuse emalahutusvõre peale, et säiliks haudmehälja terviklikkus. Kui aga üleminekukorpuses ei ole hauet või on ainult kinnine peatselt väljuv haue, siis paigutan selle korpustaru kõige ülemiseks korpuseks.

Kui siis saabub suur suvi oma rikkaliku meekorjega, on just see eesti kärgedega ülemineku korpus esimene korpus, mis täidetakse meega ning kaanetatakse kinni. See võimaldab eemaldada üleminekukorpuse esimesena. Ning kui see on juhtunud, siis ongi üleminek ühelt tarutüübilt teisele õnnelikult lõpule viidud.

Tooksin siinkohas tööde ja tegemiste ning vajalike lisatarvikute loetelu ning järjekorra, mida mina kasutasin oma mesilas üleminekul eesti tarult Langstrothi raamidega korpustarule.

Talvised ettevalmistused ümbertõstmiseks

Ettevalmistusi eesti lamavtarudelt Langstrothi raamimõõduga korpustarudele algab juba talvisel-tubasel tööperioodil. Selleks tööks on korpuse kohandamine selleks, et eesti raam üldse mahuks korpusesse. Selleks tuleb korpuse alumisse ossa lisada puidust krae kõrgusega 60 mm. Selle puidust krae kinnitan nelja pika kruviga enda valmistatud Langstrothi korpuse alumise serva külge. Tänu sellele kraele mahub nüüd eesti raam oma sügavamate mõõtmetega ilusti korpusesse ära. Kuid kuna eesti raam ei ole nii lai kui on Langstrothi raam, tuleb valmis lõigata ka liistud mõõtmetega 482mm.* 25mm.* 12mm. Need liistud tuleb kevadel ümbertõstmise käigus

kruvidega kinnitada eesti raamide ülemiste liistude külge, et eesti raam ulatuks korpuse servadeni.

Lisaks sellele tuleks lisada korpuste otsade sisekülgedele vineerist või puidust 18mm. paksendus. Kuna eesti karg on kitsam kui Langstrothi karg, jääb külge ja raami vahele kummalegi poole 25mm. vahe. Kuna see 25mm. vahe on mesilaste jaoks liiga lai, siis ehitavad mesilased need vahed täis ja kinnitavad kärjed korpuse otste külge. Muidugi paigutavad mesilased sinna mee ning meevõtu ajal on sealt kargede puhtalt kättesaamine päris suur probleem. Kui aga paigaldasin külgedele 18mm. lisapaksendused ning kärje ja otsaseina vahele jäi 7mm.vahe, polnud meevõtu ajal mingeid probleeme. Kui korpused on sedamoodi talvel ettevalmistatud, jääb üle ainult kevadet oodata, et saaks perede ümbertõstmisega algust teha.

Kevadised tööd ümbertõstmisel.

Kevadel ilusate ilmade saabudes, kui õhutemperatuur on + 15 °C või rohkem, soovitavalt tuulevaikse ilmaga, võib alustada pere ümbertõstmist korpustarusse. Selleks tõstsin ümberehitatud korpuse koos põhjaga aluse peale taru taha. Seejärel kinnitasin kärje õlapikendus liistud akudrelliga eesti kargede külge. Selleks tuleb karg oma kohalt natuke kõrgemale õlavaltisidest välja tõsta ja paigutada kärje õlgade alla kummalegi poole klotsid, see võimaldab õlapikendus liistud korralikult kinnitada. Alustan liistude kinnitamist ühest servast ning jätan juba kinnitatud liistudega kärjed kuni kõikide kargede kinnitamiseni vanasse tarusse.

Kui nüüd kõik tarus olevad eesti kärjed on varustatud õlapikenduse liistudega, siis tõstan kärjed ühekaupa korpustarusse. Tõstmise käigus tuleb hoolikalt jälgida, et mesilasema saaks turvaliselt uude tarusse. Kui ümbertõstetavas peres on vähem kui 10-kärge, olen lisanud puuduvad kärjed ühte serva. Juhul kui on kavatsus pere hiljem transportida teise kohta, tuleks paigaldada ka kärjevaheliistud. Seejärel paigaldan korpustarule katuse ning eemaldan vana taru ja asetan korpustaru vana eesti taru koha peale. Eesti tarusse jäänud mesilased eemaldan tarust suitsulõõtsa ja taruharjaga ning viin vana taru algsest asukohast paarkümmend meetrit eemale. Algul tunduvad mesilased tänu muutunud taru mõõtmetele natuke närvilised, aga harjuvad muutunud olukorraga küllalt kiiresti.

Kogu asja kokkuvõtteks võib öelda, et üleminek eesti lamavtarult Langstrothi kärjemõõduga korpustarule on küllaltki lihtne ja vähe aeganõudev. Samas kulutused uutele korpustele ja kargedele on suured. Samuti saab määravaks vaha olemasolu, sest on ju tarvidus kärjepõhja järele esimesel aastal väga suur.